

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-10-05
Besvaras senast
2020-10-26

Till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:40 De nya uppgifterna om Estonia

Frågan om M/S Estonia engagerar och med all rätt, eftersom det finns så många obesvarade frågor. Hur kunde Estonia sjunka så snabbt? Varför bärgades inte fartyget och de omkomna? Vem bär egentligen ansvaret för olyckan? Hade de militära transportererna – som länge hölls hemliga – någon betydelse för Estonias förlisning?

Det vi vet är att ombord på M/S Estonia den 28 september 1994 fanns 989 personer, varav 852 drunknade. Av de drunknade var över 500 svenskar. Totalt överlevde bara 137 personer.

I dagarna har det publicerats en ny dokumentärfilm med närmast sensationella fynd vid den havererade kryssningsfärjan Estonia. Dokumentärfilmarna har hittat ett stort hål i skrovet – fyra meter högt – som tidigare varit delvis dolt mot sjöbotten. Nu ställs den självklara frågan: Var kommer det ifrån?

Genom åren har det spekulerats om att det finns en tidigare okänd skada i form av ett hål i fartygets skrovsida som kan ha avgörande betydelse för olyckans mycket snabba förlopp. Är det detta hål som nu har hittats? Det har talats om en yttre kraft. Uppkom detta hål när den vakthavande matrosen Silver Linde under sin rond på bildäck hörde en metallisk smäll? En timme senare sjönk Estonia.

Märkligt nog har Estonias skrov aldrig till fullo undersökts på ett noggrant sätt i myndigheters regi. Regeringarna i de tre länderna Sverige, Estland och Finland, som stod bakom den officiella haveriutredningen, har motsatt sig en dykoperation för att söka sanningen.

Biskopen Caroline Krook var med i det etiska råd som tillsattes efter Estoniakatastrofen. Hon har nu sett bilderna på hålet i fartygets skrov i filmen och vill att gravfriden hävs.

”Jag tycker att det är en väldigt stor skillnad nu”, säger hon till Sveriges Radio.

Krav har tidigare kommit från överlevare, anhöriga och andra engagerade personer om att vraket måste undersökas för att man ska hitta en förklaring till att färjan sjönk så snabbt. Med anledning av de nya bilderna i dokumentären har kravet framförts igen. Enligt min uppfattning är det hög tid för regeringen att nu hörsamma detta krav.

I dokumentärfilmen aktualiseras även frågan om militära transporter. I september 2019 skrev Östeuropaanalytikern Peter Axelsson en uppmärksammat artikel som rör detta ämne. Det har vid flera tillfällen hävdats att den svenska regeringen fick information om att det fraktades militär materiel med hjälp av M/S Estonia först när *Uppdrag granskning* avslöjade militärtransporterna år 2004, det vill säga tio år efter förlisningen. Är det inte mer troligt att den svenska regeringen i själva verket fick information om militärtransporterna direkt efter olyckan? Kan detta i så fall förklara beslutet att inte bärga båten och de omkomna samt dykförbudet och förslaget på cementövertäckning?

I den Estoniautredning som Johan Hirschfeldt gjorde kom han fram till slutsatsen att M/S Estonia inte burit på militär materiel natten hon förläste.

”Således föreligger inte någon grund för mig att anta att Försvarmakten eller Försvarets materielverk sökt transportera försvarsmateriel ombord på M/S Estonia då fartyget förläste.”, skrev Hirschfeldt. Denna utredning har dock varit föremål för kritik, och i dokumentärfilmen hävdas det nu att militär materiel transporterades under förlisningsnatten. Bara detta är enligt mig skäl nog att tillsätta en ny utredning.

Något som många undrar över är varför det var så angeläget att förhindra en bärgning? Transporterade M/S Estonia farlig materiel under förlisningsnatten – ett scenario som diskuterats med tanke på regeringens cementövertäckningsbeslut? Eller förhindras en bärgning för att det finns en misstanke om att M/S Estonia kan ha utsatts för sabotage?

Många frågor som rör M/S Estonias förlisning, och omständigheterna kring militärtransporterna, har genom åren förblivit obesvarade. Nu krävs omedelbara åtgärder från den svenska regeringen. Det är hög tid att tillsätta en ny och transparent Estoniautredning.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Mikael Damberg:

1. Är statsrådet beredd att tillsätta en utredning som inkluderar dykoperationer med full och öppen redovisning av resultaten till allmänheten och medierna i alla länder som berördes av katastrofen?

2. Har statsrådet kännedom om att uppgifter om känslig last ombord på M/S Estonia sedan tidigare är kända på regeringsnivå och om några av de efterföljande besluten, som bärgningsfrågan, i så fall har påverkats av dessa påstådda transporter?

.....

Mikael Oscarsson (KD)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander